

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Ontevredenheid. — De Macht der Grooten Industriëlen. — De Duitse Sociaaldemokratie. — Organisatie van Landarbeiders. — Socialistische Vrijdenkers. — Het „fatsoenlijke” Volk. — Buitenland. — Een Woord over Jeugd-organisatie. — Kleine Berichten. — Van de Afdelingen. — Verantwoording. — Advertentiën.

ZWEDEN.

Het Dagelijksch Bestuur van de Sociaaldemokratische Partij roept de partijgenooten en geestverwanten op, hun bijdragen te zenden voor de heldhaftige strijders van de Algemeene Werkstaking in Zweden. Het is heden juist één maand geleden, dat deze strijd begon. Om gebrek aan steun mag hij in geen geval verloren worden. Zendt uw bijdragen dus omme gaand aan uw afdelingspenningmeesters of aan onze Sekretaresse-Penningmeesteresse
M. MENSING,
Van Eeghenlaan 11, Amsterdam.

Ontevredenheid.

Wij socialisten zijn de menschen, die de ontevredenheid zaaien. Arbeiders, die voorheen van hun schamel loontje leefden, voelen zich thans ongelukkig, omdat ze te hooge eischen aan het leven stellen. Deze en dergelijke redeneeringen, daarvan vloeit de burgerlijke pers over. En ze weet heerlijke verhalen op te ditschen van dankbare arbeiders, die zoo en zooveel jaren bij één patroon hebben gewerkt en wien de tevredenheid op het gezicht te lezen staat.

En inderdaad, het socialisme is de groote prediker der ontevredenheid. Op zichzelf is dat voor deze maatschappij geen gevaar. Wanneer die ontevredenheid zich uit in morren en klagen zonder meer, dan laat ze de kapitalistische klasse koud.

Het socialisme echter is de groote organisator der ontevredenheid met een bewust doel. Want niet in de ontevredenheid zelve ligt het gevaar voor de bourgeoisie, doch in 't, zich bewust worden van de oorzaken ervan, in het zich bewust worden van het middel tot wegneming dier ontevredenheid.

Die ontevredenheid is een gevolg van den klassenstrijd. En het is juist de klassenstrijd die maakt, dat het proletariaat voortdurend ontevredener wordt. Want de neerdrukkende gevolgen van de kapitalistische productiewijze worden door den klassenstrijd niet weggenomen. Meermalen hebben we 't reeds doen zien en steeds scherper treedt het naar voren, dat de verbeteringen, die de arbeidersklasse zich in haar strijd verovert steeds staan tegenover verslechtingen door het kapitalisme in haar toestand aangebracht.

Veroveren de arbeiders in hun economischen strijd een korteren arbeidstijd op het patronaat, het kapitalisme staat klaar door intenseren arbeid, door meerdere afbeuling der arbeiders zijn schade in te halen.

Rijst het loon van den arbeider door den strijd van zijn vakbond, de levensmiddelen stijgen in prijs, de belastingen worden verhoogd door de meerdere uitgaven voor leger en vloot, in 't algemeen door de meerdere uitgaven noodzakelijk in 't kapitalistisch belang.

Nog de vorige week deed ons een staatje van de Amerikaansche spoorwegarbeiders zien, dat wel hun loon was toegenomen, doch dat ze voor 't meerdere loon niet meer konden koopen, niet meerdere behoeften konden bevredigen.

Verbeterd de organisatie der arbeiders, die der

patroons doet dit evenzeer. De werkeloosheid stijgt, de onzekerheid van bestaan neemt toe. De economische verhoudingen der proletariërs in 't algemeen genomen, worden ze door den klassenstrijd slechts weinig verbeterd, weinig en langzaam, voorzover nog van een verbetering kan worden gesproken.

Maar er is iets anders dat wel verbeterd.

Door en in den klassenstrijd — vooral in den goed geleiden en goed gevoerden klassenstrijd — wordt de arbeidersklasse zich haar toestand bewust. Ze wenscht haar aandeel in den vooruitgang der beschaving, haar deel in de verbetering der productie.

De arbeidersklasse wordt ontevredener, maar die ontevredenheid wordt een bewuste. Die ontevredenheid krijgt een doel. En dat doel mag en kan niet meer alleen zijn het veroveren op het kapitalisme van hervormingen en verbeteringen. Dat doel mag zich niet blijven beperken tot datgene wat die kapitalistische klasse welwillend of onwelwillend aan de haar bestrijdende klasse afstaat.

Al die verbeteringen moeten met de tegenwoordige wijze van uitbuiting overeen te brengen zijn.

Al die verbeteringen maken de arbeiders niet meer tevredener, zooals een deel der bourgeoisie nog hoopt, omdat ze geen gelijken tred kunnen houden met de eischen der arbeiders. Die eischen komen voort uit hun zedelijke verheffing, die weer een gevolg moet zijn van hun klassenstrijd.

Die ontevredenheid is op den duur nergens te verhinderen. Geeft de kapitalistische klasse op bepaalde punten niet toe, de ontevredenheid vermeerderd; geeft ze wel toe, zij vermeerderd eveneens.

Slechts de socialistische productie kan, doordat ze de uitbuiting en de verschillen tusschen de klassen opheft, een einde maken aan de ontevredenheid.

Daarom, kameraden is het onze taak, is het de taak van elken waarachtigen sociaal-democraat, de arbeiders op te voeden tot den strijd om de macht. Daarom is het noodig hen bij elk onderdeel van hun strijd om hervormingen en verbeteringen te wijzen op de beteekenis daarvan. Daarom is het noodig elk arbeider te maken tot een bewusten strijder voor ons doel: de socialistische maatschappij.

C.

De macht der groote industrieelen.

De strijd in Zweden duurt nog steeds met onverminderde kracht van de zijde der arbeiders voort.

De strijd moet voortduren om dezelfde reden, waarom hij begonnen is, namelijk omdat de vereeniging der ondernemers het plan had opgevat en begonnen was de vakorganisaties der arbeiders te vernietigen door een reeks van uitsluitingen.

De strijd, begonnen als zuiver economisch conflict, is echter, gelijk van te voren wel vermoed kon worden, langzamerhand geworden tot een geweldige worsteling tusschen de klassen, tot een groot politiek conflict.

Niet, omdat de arbeiders van houding zijn veranderd of in den loop van den strijd andere eischen zijn gaan stellen. Zij zijn voor en na bereid den arbeid te hervatten, zoodra de ondernemers van hun plan tot vernietiging der vakorganisaties blijken te willen afstand doen.

Maar door de schuld van de Zweedsche regeering en van het geheel der bezittende klassen, die langzamerhand de zijde der terroristische ondernemers

hebben gekozen, niettegenstaande dezen door hun onzinnig en doldriest beginnen de economische ramp over Zweden hebben gebracht, die de algemeene werkstaking is, ook voor de bourgeoisie.

De Zweedsche regeering heeft geweigerd het initiatief te nemen tot een bemiddeling tusschen de beide strijdende partijen, de centrale der ondernemers en die der arbeiders, niettegenstaande van burgerlijke zijde, door bekende intellectueelen e. a., een sterke aandrang op haar werd geoeffend, hare bemiddeling aan te bieden, niettegenstaande zelfs uit het kamp der ondernemers, door een groot werkgever, den voorzitter van het Verbond van Houtindustrieelen, een omvangrijk bemiddelingsvoorstel is gepubliceerd, niettegenstaande het land op economisch gebied ontzettende schade lijdt en de onkosten van den Staat wegens de staking belangrijk zijn. En waarmee motiveert de regeering deze weigering? Hiermede, dat een dergelijk initiatief „den schijn zou kunnen wekken als zouden de arbeiders in hun tegen de burgerlijke maatschappij begonnen strijd de overwinning hebben behaald.”

De Zweedsche regeering verdraait dus precies als de ondernemers zelf dit doen, de feiten. Niet de ondernemers zijn meer de aanvallers, die geprobeerd hebben de wettelijke organisaties der arbeiders te vernietigen, de arbeiders zijn de aanvallers, die een aanslag hebben gedaan op den burgerlijken Staat. En dat, terwijl de arbeiders zich strikt houden op het terrein der economische worsteling en ieder oogenblik bereid zijn den strijd af te breken, zoodra het gevaar voor hun organisaties is geweken.

De Zweedsche regeering plaatst zich dus volledig aan de zijde der ondernemersorganisatie, van de groot-industrieelen, die, zooals wij hier ook hebben vermeld, nog slechts een bende parvenu's vormen onder de bezittende klasse van Zweden, die voor 't grootste deel met buitenlandsch kapitaal werken en die op zoo lichtzinnige wijze de belangen der Zweedsche industrie en van de geheele Zweedsche bevolking hebben geschaad.

Maar deze houding der Zweedsche regeering komt in een nog eigenaardiger daglicht, wanneer wij zien, hoe het feitelijk slechts een zeer kleine, doch uiterst machtige groep van ondernemers, de cellulose-fabrikanten zijn, die in de ondernemers-centrale domineeren en de overige ondernemers terroriseeren. Want uit allerlei teekenen blijkt, dat de meerderheid der ondernemers meer dan genoeg heeft van den strijd, dat zij de ontzaglijke verliezen niet langer kunnen dragen, dat zij dolgraag zouden zien, dat de regeering het initiatief nam ter bemiddeling. Wie deze ondernemers zijn, heeft de correspondent van een groot financieel en kapitalistisch blad, de Frankf. Zeitung, dezer dagen verklapt. *De cellulose-fabrikanten zijn de eenigen, die een direct belang hebben bij de voortzetting van den strijd.* Het belang dezer heeren is op 't oogenblik slechts voor een klein deel verbonden met de loonkwestie, doch wordt bepaald door de situatie op de wereldmarkt der celstoffen. Hier heerscht een depressie, en de prijsvorming moet nu door het stilleggen der cellulose-fabrieken in Zweden beïnvloed worden. Deze weinig talrijke, maar zeer kapitaalcrachtige ondernemers drijven met niets ontziende consequentie hun inzichten in de ondernemerscentrale door.

Feitelijk is dus de Zweedsche regeering, de verteenwoordigster van de grootgrondbezitters, de boeren, de gemiddelde bourgeoisie, kortom van het geheel

eischen moeten optreden dan de burgerlijke. Maar des ondanks gaan zij van dezelfde bekrompen gedachte uit, wat het duidelijkste daaruit blijkt, dat ze ook den naam vrijdenker overgenomen hebben. Deze naam alleen spreekt boekdeelen.

Vrijdenkers wil zeggen: menschen die vrij denken. De vrijdenkers gelooven, dat alleen het denken der andere geloovige menschen door invloeden van buiten, door religieuze dogma's, gebonden is, terwijl hun eigen denken vrij en door niets gebonden, onbevangen tegenover de waarheid staat.

Maar het wetenschappelijk socialisme heet deze illusie radikaal opgeruimd. Vrijdenken bestaat niet. Alle denken is door van buiten werkende krachten en omstandigheden gebonden. Wat de menschen denken en als waarheid beschouwen, wordt door hun omstandigheden, het sterkste door de oeconomische verhoudingen, hun klasse-positie, bepaald.

Het denken der godsdienstlooze soc. dem. arbeiders is evenmin vrij als het denken der Katholieke Centrumboeren. Bij den een is het ongelooft bij den ander het geloof een uitvloeisel van den oeconomischen toestand in een bepaalde maatschappij. Omdat de boer machteloos staat tegenover de natuurkrachten tracht hij door bidden en processies de Heiligen gunstig te stemmen. Voor den arbeider zijn daarentegen de maatschappelijke krachten, die hem tot armoede doemen, eenvoudige, aardse, begrijpelijke dingen waaraan niets bovennatuurlijks is. De vrijdenker met zijn naïef geloof, dat allen, die anders denken dan hij, door vooroordeelen of dogma's belemmerd worden in hun denken, alleen hij niet, — gelijk op den geloovige, die alle godsdiensten voor bijgeloof houdt, alleen de zijne niet. Zeker bestaat er een onderscheid tusschen het dogmatische en het vrije denken, maar slechts een van verschil in graad. In den vorm van den godsdienst hebben de, uit het klassekarakter voortspuitende opvattingen, een vasten verstandende vorm, den vorm van traditioneel geheiligde dogma's gekregen, van welke het een zondig misdrijf is af te wijken. De niet-religieuze inzichten daarentegen zijn buigzamer en kunnen zich veel gemakkelijker aan veranderde omstandigheden aanpassen. De godsdienst is geen zelfstandige kracht die de inzichten bepaalt, maar een remmende kracht, die verandering van inzichten bemoeilijkt en vertraagt. Daarom komen katholieke arbeiders langzamer en moeilijker tot den klassenstrijd dan andere; maar ten slotte komen zij.

Waar de oeconomische verhoudingen slechts langzaam veranderen, zoals op het land, moet ook het denken veranderen en daar is een dogmatische godsdienst de aangewezen denkwijze. Hier met anti-religieuze preek in de boerenschedels te willen dringen zou even wijz zijn als b. v. met papier rotsen te willen doorboren. Eerst wanneer de wereld om hen heen vastheid verliest ontgooien ook hun hersens en nemen nieuwe ideeën op. Daarbij trekt deze verandering eene klasse niet altijd van den godsdienst af; slechts dan wanneer zij bij haar inzicht en vertrouwen in eigen kracht opwekt. Als een klasse in den stijgenden vloed der grootkapitalistische ontwikkeling dreigt te verdrinken, zoekt zij redding en steun in het geloof aan eene hogere macht. Het kleinburgerdom, dat vroeger de meeste vrijdenkers voortbracht is in groote massa's tot de kerk teruggekeerd.

Met woorden tegen de macht van deze ontwikkeling te vechten en hen wetenschappelijk van de onjuistheid der religieuze dogma's te willen overtuigen, zou zinloos zijn.

Nu bevinden zich de proletarische vrijdenkers in een gunstige positie, daar zij niet boeren van 't Centrum of de kleine burgerij bekeeren willen, maar arbeiders, bij wie de macht der economische ontwikkeling hen te hulp komt. Maar ook hier blijft hunne propaganda zonder uitwerking, ja is zelfs schadelijk. Niet de een of andere theoretische leer, maar alleen de praktijk van het leven maakt de arbeiders ongelooft. Zijn levenservaring, die de socialistische opheldering hem juist leert begrijpen, zijn deelname aan den klassenstrijd, toont hem, dat hij met zijn kameraden de productie technisch beheerscht en slechts de politieke heerschappij der kapitalisten behoeft af te werpen, om vrij en gelukkig te worden. Niet een onbegrepen hogere macht heeft schuld aan zijn ellende, geen hogere macht kan hem helpen. Hoe sterker dit bewustzijn wordt, des te meer verdwijnt zijn godsdienst. Het wordt niet door weerlegging overwonnen, maar het slaapt in, sterft af, en daardoor wordt de arbeider eerst toegankelijk voor anti-religieuze argumenten.

Dit geestelijk ontwikkelingsproces moet rustig rijpen, wil het grondig zijn. Maar 't wordt gestoord, als een opzettelijk anti-religieuze propaganda ideologische twisten doet ontstaan. Wat een begeleidend verschijnsel, een gevolg is, wordt op den voorgrond gebracht en een van zelf steeds meer verdwijnende tegenstelling tusschen geloovige en ongelooft medestrijders wordt tot eene bewuste tegenstelling toegespitst. Niet: proletariërs verlaat de kerk, maar: proletariërs vereenigt u, is de strijdkreet die ons tot de zege voert.

Daarbij stellen wij ons natuurlijk niet tevreden met de uitsluitend uiterlijke vereeniging, met den politieke klassenstrijd. De soc. democratie wil en moet ook den geest verhelderen. Onze strijd is ook een geestelijke strijd, is de propaganda voor een wereldbeschouwing, die zoodat bekend is met de religieuze in tegenstelling is. Daarop beroepen zich nu de vrijdenkers. Ten onrechte. Daarin bestaat juist hun fout, dat zij met on-sociaal-democratische inzichten komen, die verouderd zijn en reeds lang hebben afgedaan. Zij willen opheldering brengen zonder zelf inzicht te hebben in de grondslagen der soc. gedachtenwereld. De opheldering die de soc. democratie brengt,

leidt tot het begrijpen van alle geestelijke-verschijnselen, ook van den godsdienst als uitvloeisel van materiele factoren, en zij sluit daarom de gedachte uit, den godsdienst vooral te willen bestrijden.

De soc. vrijdenkers zijn dus arbeiders, die door de maatschappelijke omstandigheden ongelooft geworden zijn, voor wie echter het licht van het historisch materialisme nog niet opgegaan is. Daarom weten zij niet, vanwaar hun ideologie komt, zij houden haar voor iets zelfstandigs en willen haar in een ideologischen strijd tegen andere ideologieën verdedigen. Dat deze strijd met het streven der soc.-democratie kan samengaan, zoodat eene in Halle aangenomen resolutie, inhoudt, is onjuist. Met den strijd der sociaal-democratie heeft hij niets gemeen; als bekrompen, verouderde, burgerlijke opvatting kan zijn propaganda de soc.-dem. opheldering slechts benadeelen.

A. P.

Het „fatsoenlijke” Volk.

Wij willen even op een nieuw staaltje van het «fatsoen» van *Het Volk*, het hoofdorgaan der S. D. A. P. wijzen.

In de *Leipziger Volkszeitung* heeft deze dagen een uitvoerig artikel gestaan over den politieke toestand in ons land, een artikel, dat *Het Volk* natuurlijk niet beviel, aangezien daar de taktiek van de S. D. A. P. werd besproken en veroordeeld.

Het blad wendt zich nu tegen dit artikel en maakt daarbij van de gelegenheid gebruik, om de grootste organen der Duitsche sociaaldemocratie, *Vorwärts* en *Leipziger*, een lesje te geven en uit te schelden.

Nu, dit spektakel van een keffend straathondje tegenover een grooten, machtigen hofhond hebben wij meer beleefd en het orgaan der S. D. A. P. maakt zich slechts belachelijk met zijn aanblaffen van de machtige «broederpartij».

Maar wat zegt men van het «fatsoen» van dit orgaan, dat bij deze gelegenheid weer eens duchtig scheldt op dezelfde organen, aan wie het telkens, *zonder vermelding van bron*, geheele artikelen ontleend?

Marxistische beschouwingen natuurlijk, die als pikante brokken dienst moeten doen in de ellendige revisionistische soep, die *Het Volk* zijn lezers voordient. Het Marxisme is nu immers «du bon ton» in de S. D. A. P.

Uitschelden van menschen, die men besteelt, de qualificatie laten wij aan onze lezers over.

v. R.

Uit het Buitenland.

Naar aanleiding van de obstructie eener kleine groep van Tsjechische afgevaardigden, die het Oostenrijksche Huis van Afgevaardigden beletten te werken, omdat de Duitsche afgevaardigden in den Boheemschen landdag op hun beurt dit lichaam in zijn functioneeren verhinderen, is het Oostenrijksche Huis van Afgevaardigden, het Volksparlament, dat in 1907 uit de eerste verkiezingen onder het algemeene en gelijke kiesrecht is te voorschijn gekomen, voor de tweede maal reeds verdaagd.

Hooge verwachtingen waren vooral ook door de sociaaldemocratie, die het algemeen kiesrecht heeft veroverd, aan dit Parlement vastgeknoopt. Des te dieper is de teleurstelling bij velen, nu men bemerkt, dat ook dit Huis, zoodat als het Parlement der kuriën en der geprivilegieerden, in staat is gebleken, de hand aan den ploeg te slaan en een werkelijke sociale wetgeving tot stand te brengen, waarnaar de arbeiders van Oostenrijk smachten.

Naar aanleiding nu van deze tweede verdaging schrijft de bekende Oostenrijksche theoreticus O. Bauer in het Oostenrijksche wetenschappelijk maand-schrift der sociaaldemocratie een artikel, waarin hij de lessen, die de sociaaldemocratie uit deze nieuwe mislukking van het parlement moet hebben, samenvat. Wij nemen uit dit voortreffelijke artikel 't een en ander over.

O. Bauer zegt:

Voor de tweede maal binnen den tijd van een half jaar is het Volksparlament uit elkaar gejaagd. Het aanzien aan het huis had reeds door zijn slepende wijze van werken, door de onvruchtbare veelpraterij, de woeste schandaalscènes geleden en nu op het stormachtige einde van 5 Februari de klagenlijke ineenstorting van 11 Juli zoo snel is gevolgd, is het Huis geschandvlekt en vernederd in de oogen der volkeren, een beeld van jammer, waarvan de massa's zich teleurgesteld afkeeren, geen voorwerp meer van hun hoop en verwachting.

Met welke verwachtingen is indertijd dit Huis begroet geworden?

De massa's, die een tiental jaren lang, walgende van het privilegiëparlement, zich om het politieke leven zoo goed als niet bekommerd hadden en die eerst in het groote jaar der Russische Revolutie, als

door een storm van waarlijk revolutionaire-geestdrift gepakt, onzen roep zijn gevolgd, onze organisaties met nieuw leven hebben vervuld en zich het kiesrecht op de straat hebben veroverd, konden waarlijk niet de grenzen erkennen van datgene, waartoe het parlementarisme in het algemeen en het door den strijd der nationaliteiten verscheurde en ontworichte Oostenrijksche parlementarisme in 't bijzonder in staat is. Onvermijdelijk was, dat zij het te veroveren, het veroverde goed overschatten. De wederopbouw van den Staat, de verwezenlijking der democratie, de beëindiging van den nationalen twist door de nationale vrijheid, een tijdvak van vruchtbaren socialen arbeid, een tijdvak van den arbeid beschermende wetten, van het nieuwe parlement geëischt, gehoopt, verwacht. Dat was de stemming van den kiesrechtstrijd, van den verkiezingsstrijd, het geheim van onze groote verkiezingsoverwinning.

Wat nu, nu deze groote verwachtingen zoo smadelijk teleurgesteld werden? Is het nu niet onvermijdelijk, dat de massa's het parlementarisme evenzeer onderschatten, als ze het voor twee jaar overschat hebben? Ons boezemt niet de kleine groep anarchisten vrees in, hoewel ook hun optreden als symptoom opmerkelijk is. Toch echter vreezen wij, dat de bittere teleurstelling de breede, eerst voor korten tijd in den storm gewonnen en daarom nog ongeschoolde massa's weer terug zou kunnen stooten in het moeras van in niets belangstellende onverschilligheid tegenover de groote vragen van ons maatschappelijk en politiek leven, in die stemming van hopeloosheid en versagen, die de gevaarlijkste tegenstander is van onzen arbeid.

Willen wij 't gevaar tegemoettreden, dan moeten wij ten eerste de oorzaken der gebeurtenissen kennen, die wij in het laatste jaar hebben beleefd, dan moeten wij ten tweede uit het gebeurde in het jongste verleden de strekking der ontwikkeling zien te ontdekken, dan moeten wij ten slotte de taak erkennen, die ons door den veranderden toestand op de schouders is gelegd.

Bauer gaat dan eerst de oorzaken na. Die oorzaken liggen ten deele in de binnenlandsche verhoudingen van Oostenrijk, vooral in het feit, dat in de Landdagen voor en na de invoering van het algemeen kiesrecht in den Rijksdag de nationaliteiten met elkaar bleven worstelen, omdat deze geprivilegieerde parlementen bleven, ten deele in de nieuwe versterking, die de bureaucratie en de militaire elementen ondergaan hebben door de annexatie van Bosnië en de daarop gevolgde gebeurtenissen. Die gebeurtenissen hebben het zelfbewustzijn der bureaucratie tegenover het Parlement machtig doen toenemen, vooral de glad doorgevoerde mobilisatie en het geringe verzet, dat de regeering daarbij ondervond. Wij hebben indertijd onze meening geuit, dat de Oostenrijksche sociaaldemocratie in die dagen zich niet op de hoogte van haar taak en haar kunnen heeft getoond.

Bauer noemt dan als de taak van de sociaaldemocratie in de naaste toekomst:

Wij moeten ten eerste de bevolking leeren begrijpen, dat de volkeren van Oostenrijk zichzelve de democratische nationaliteiten-constitutie moeten scheppen, wanneer zij niet den weg willen banen voor een bureaucratische staatsgreep. Wij moeten ten tweede onze internationale eenheid en geslotenheid behoeden tegen alle aanvechtingen en de internationale solidariteit van het proletariaat in een concreet gemeenschappelijk nationaliteitenprogram aanschouwelijk maken, opdat wij als voorbeeld, als leiders en scheidsrechters van den nationalen vrede kunnen dienen, die moet komen, wanneer een bureaucratisch militaire gewelddaad verhindert moet worden. Wij moeten ten slotte het Parlement, hoezeer het ook zichzelf heeft geschandvlekt en hoe weinig het ons heeft gebracht, tegen elke obstructiepoging verdedigen wanneer wij niet mede schuldig willen worden aan een staatsgreep der bureaucratie.

Hij toont vervolgens aan, welke groote moeilijkheden de sociaaldemocratie bij de volvoering van deze taak heeft te verwachten in een tijd, nu het imperialisme in Oostenrijk weder zoo machtig is, nu de nationaliteitenstrijd heftiger en giftiger dan ooit wordt, nu ten slotte alle tegenstanders der sociaaldemocratie, bevreesd door haar in 1906 en '07 gebleken geweldigen wasdom zich tegen haar aaneensluiten en den strijd tegen de arbeidersklasse over de geheele linie met alle middelen voeren.

Maar gevaarlijker dan al de gevaren is de stemming der hopeloosheid bij de massa's, nu het Parlement weer in elkaar is gezakt. Deze te bestrijden is onze gewichtigste taak, zegt Bauer en hij besluit:

Wij hebben tijden, die vol van deze stemming waren, reeds vaak beleefd! Niet in rechte, lang-

